

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 61 0 Ps 010787 20 Rev
Banjaluka, 17.02.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Tanje Bundalo kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca Opština R., zastupane po Pravobranilaštvu Republike Srpske, protiv tuženog B.T. d.o.o. R., zastupan po zakonskom zastupniku S.E., radi isplate duga, i po protivtužbi tuženog – protivtužioca B.T. d.o.o. R., protiv tužioca – protivtuženog Opštine R., radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužioca protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 61 0 Ps 010787 19 Pž od 13.12.2019. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 17.02.2021. godine, donio je

RJEŠENJE

Revizija se usvaja, presuda Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 61 0 Ps 010787 19 Pž od 13.12.2019. godine se ukida u dijelu kojim je djelimičnim uvažavanjem žalbe tuženog odlučeno o tužbenom zahtjevu tužioca i u dijelu kojim je odlučeno o troškovima postupka i predmet se u tom dijelu vraća drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Istočnom Sarajevu broj: 61 0 Ps 010787 19 Ps 2 od 15.03.2019. godine obvezan je tuženi da tužiocu isplati iznos od 141.919,61 KM, sa zakonskom zateznom kamatom obračunatom na taj iznos počev od 24.03.2017. godine, kao i troškove parničnog postupka u iznosu od 7.053,00 KM, sve u roku od 15 dana od dana donošenja presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Odbijen je zahtjev tužioca da mu tuženi naknadi troškove postupka u iznosu od 3.032,00 KM.

Odbijen je u cijelosti protivtužbeni zahtjev tuženog - protivtužioca da mu tužilac - protivtužena isplati iznos od 309.598,34 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od podnošenja protivtužbe 20.02.2018. godine pa do isplate, uz naknadu troškova postupka.

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 61 0 Ps 010787 19 Pž od 13.12.2019. godine, žalba tuženog - protivtužioca je djelimično uvažena, ukinuta je presuda Okružnog privrednog suda u Istočnom Sarajevu broj: 61 0 Ps 010787 19 Ps 2 od 15.03.2019. godine, u pobijanom obavezujućem dijelu tužbenog zahtjeva (stav 1. izreke), ukinuto je rješenje kojim se dozvoljava povraćaj u pređašnje stanje, a rješenje Okružnog privrednog suda u Istočnom Sarajevu broj: 61 0 Ps 010787 19 Ps od 16.11.2018. godine, kojim se tužba u ovoj pravnoj stvari smatra

povučenom, ostaje na snazi, dok je u preostalom odbijajućem dijelu protivtužbenog zahtjeva (stav 3. izreke), žalba odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Odlučeno je da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Blagovremenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužilac u dijelu kojim je uvažena žalba tuženog, iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji i pobijana presuda preinači.

U odgovoru na reviziju tuženi predlaže da se revizija odbije.

Revizija je osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca da mu tuženi isplati iznos od 141.919,61 KM, sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka, te protivtužbeni zahtjev tuženog - protivtužioca, da mu tužilac - protivtužena, isplati na ime naknade štete iznos od 309.598,34 KM, sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da je tuženi dana 09.12.2013. godine, zaključio Ugovor o reprogramu duga broj: ... sa bankom B., kojim ugovorom je izvršen reprogram obaveza nastalih u vezi kredita odobrenog tuženom Ugovorom o dugoročnom namjenskom kreditu broj: ... od 07.08.2010. godine, u iznosu od 165.719,51 KM, da su instrumenti obezbjeđenja Ugovor o reprogramu duga vlastita bjanko mjenica tuženog, vlastita bjanko mjenica jamca I.Z., vlastita bjanko mjenica jamca S.E., kao i zaloga pokretnih stvari (član 3); da je dana 22.06.2015. godine, banka B., sa tužiocem zaključila Ugovor o ustupanju broj: ..., kojim ugovorom je banka B., kao ustupilac, prenijela sva dospjela i nedospjela potraživanja proizašla iz tog Ugovora o reprogramu duga broj: ..., zaključenog dana 09.12.2013. godine, na tužioca, kao prijemnika, da je iznos prenesenog potraživanja na dan 20.06.2015. godine 142.065,83 KM, da je tužilac preuzeo i mjenicu serijski broj: ...; da su parnične stranke 23.07.2010. godine, na osnovu Odluke SO R. o davanju poslovnih prostorija na privremeno korištenje broj ... od 05.03.2010. godine, zaključile Ugovor o zakupu na određeno vrijeme, čiji je predmet zakup poslovnih prostorija automehaničarske radionice i autobuske stanice R., koji se nalaze u ... u R. (član 1), da se poslovne prostorije daju tuženom na korištenje bez naknade, na period od godinu dana, koji se obavezuje da će u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu pomenute Odluke navedene poslovne prostorije privesti namjeni, odnosno aktivirati rad autobuske stanice R. i obezbijediti da na istu staju svi prijevoznici na međugradskim linijama koje prolaze kroz R., da zakupni odnos bez naknade počinje teći od 28.07.2010. godine i traje do 28.07.2011. godine; da iz nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke proizlazi da stanje ukupnog potraživanja tužioca prema tuženom iznosi 141.919,61 KM na dan izrade nalaza, a struktura duga se sastoji od 141.838,82 KM na ime glavnog duga i 80,79 KM na osnovu obračunate zatezne kamate.

Kako na zakazano ročište za glavnu raspravu dana 16.11.2018. godine nije pristupio tužilac, iako je bio uredno obavješten o održavanju istog, a tuženi se nije upustio u raspravljanje o predmetnoj pravnoj stvari, prvostepeni sud je istog dana

donio Rješenje kojim se tužba smatra povučenom. Tog dana u 13:00 sati u sud je pristupio zakonski zastupnik tužioca P.A., koji je istakao da zbog kvara na automobilu Opštine R. nije mogao pristupiti na ročište, te je predložio da sud iz objektivnih razloga vrati predmet u prijašnje stanje i ponovo zakaže nastavak ročišta za glavnu raspravu. Sud je naložio zakonskom zastupniku tužioca da u roku od 8 dana dostavi dokaz o opravdanosti izostanka, a nakon što su traženi dokazi dostavljeni prvostepeni sud je zakazao ročište povodom prijedloga za povraćaj u pređašnje stanje za dan 18.12.2018. godine, te je na istom ročištu Rješenjem dozvolio povraćaj u pređašnje stanje, jer je ocijenio da je prijedlog tužioca osnovan i opravdan, te ukinuo Rješenje kojim se tužba smatra povučenom od 16.11.2018. godine i predmet vratio u fazu nastavka glavne rasprave, sve u skladu sa odredbom člana 328. stav 1. i 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP), jer je ocijenio da je do propuštanja došlo usljed opravdanih razloga koji se nisu mogli predvidjeti niti izbjeći, te je parnica vraćena u ono stanje u kome se nalazila prije propuštanja i ukinute sve odluke koje je sud zbog propuštanja donio.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja, prvostepeni sud je našao da je banka u skladu sa odredbom člana 436 st. 1. Zakona o obligacionim odnosima („Sl. list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/05, u daljem tekstu ZOO) prenijela svoje potraživanje prema tuženom na tužioca putem Ugovora o ustupanju potraživanja od 22.06.2015. godine, koja su tada iznosila 142.065,83 KM, te da tužilac, kao prijemnik na osnovu takvog prenosa ima prema tuženom kao dužniku ista ona prava koja je banka B., kao ustupilac imala prema tuženom na osnovu Ugovora o reprogramu duga broj ... zaključenog dana 09.12.2013. godine, da tuženi svoju obavezu nije blagovremeno ispunio, te je zapao u docnju, te je utvrđujući visinu duga na osnovu nalaza vještaka ekonomske struke u iznosu od 141.919,61 KM, usvojio tužbeni zahtjev tužioca.

Protivtužbeni zahtjev tuženog kojim je tražio naknadu obične štete i izmakle koristi prvostepeni sud je odbio, obrazlažući da tuženi nije dokazao ni visinu ni obim uloženi sredstava za sanaciju objekata koji su predmet Ugovora o zakupu, odnosno da je u adaptaciju poslovnog prostora uložio ukupna sredstva od 100.630,70 KM, niti je sud mogao utvrditi da li je i koliko sredstava tuženi uložio u sanaciju predmetnih objekata, niti dokazao da mu je tužilac prouzrokovao štetu, obzirom da isti nije bio u obavezi produžiti Ugovor o zakupu nekretnina. Nadalje, prvostepeni sud obrazlaže da je neosnovan i zahtjev tuženog za naknadu izmakle koristi, jer tuženi svoj zahtjev nije dokazao, odnosno tvrdnje da je kao vlasnik autobusa po redovnom toku stvari osnovano mogao očekivati dobit od predmetnih autobusa u spornom periodu, jer je i vještak u svom nalazu istakao da nema dokumentacije iz koje bi mogao izračunati kolika je vrijednosti „izgubljenih autodana“, niti podataka šta su konkretno radila tri autobusa prije vještačenog perioda, da li su bili registrovani u tom periodu, da li su vlasništvo tuženog, da je dostavljen samo jedan registrovani red vožnje na relaciji R. – F., da red vožnje na relaciji M. – R., nije važio u periodu vještačenja, da nije dostavljen red vožnje R. – S., pa se iz ovih dokaza ne može zaključiti da je tuženi po redovnom toku stvari osnovano mogao očekivati da će od predmetnih autobusa ostvariti bilo kakvu korist, a pogotovo ne u iznosu od 208.967,64 KM.

Odlučujući o žalbi tuženog drugostepeni sud je žalbu djelimično uvažio i prvostepenu presudu ukinuo u pobijanom obavezujućem dijelu odluke o tužbenom

zahtjevu (stav 1. izreke), ukinuo je rješenje kojim se dozvoljava povraćaj u pređašnje stanje, a rješenje Okružnog privedenog suda u Istočnom Sarajevu broj: 61 0 Ps 010787 19 Ps od 16.11.2018. godine, kojim se tužba u ovoj pravnoj stvari smatra povučenom, ostavio na snazi, dok je u preostalom odbijajućem dijelu odluke o protivtužbenom zahtjevu (stav 3. izreke), žalba tuženog odbijena i prvostepena presuda potvrđena, temeljem odredbe člana 227. stav 1. tačka 2. i člana 226. ZPP.

Obrazložio je da cijeneći radni nalog, poresku fakturu broj: ..., izdatu od ZTR A.c.Ć.F., te fiskalni račun izdat od ZTR A.c.Ć.F., nesporno proizlazi da je fiskalni račun izdat 16.11.2018. godine, u 20:46 minuta, da se fiskalni račun razlikuje od poreskog računa i radnog naloga, da u izdatom nalogu nema potpisa nalogodavca, nema potpisa koje vozilo i u koje vrijeme je primljeno na popravku, ko je vozilo i kada primio sa popravke, ko je preuzeo disk pločice sa popravke, da je radno vrijeme servisa od 9,00 do 18,00 časova, te zaključuje da nisu ispunjeni uslovi iz člana 328. stav 1. ZPP da bi se dozvolio povraćaj u pređašnje stanje, pa je djelimično uvažio žalbu tuženog i ukinuo prvostepenu presudu u pogledu odluke o tužbenom zahtjevu, ukinuo i rješenje kojim se dozvoljava povraćaj u pređašnje stanje, tako da je ostalo na snazi rješenje Okružnog privedenog suda u Istočnom Sarajevu broj: 61 0 Ps 010787 18 Ps od 16.11.2018. godine, kojim se tužba u ovoj pravnoj stvari smatra povučenom.

Drugostepeni sud zaključuje da je pravilna odluka prvostepenog suda o razložima odbijanja protivtužbenog zahtjeva i da je u tom pogledu dato jasno i detaljno obrazloženje, koje obrazloženje prihvata i drugostepeni sud, te da je na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje, pravilno primijenjena odredbe člana 99. stav 1., člana 154. stav 1., člana 440. stav 1., člana 437. stav 1., člana 189. stav 3. ZOO i člana 123. stav 1. ZPP.

Odluka drugostepenog suda u pobijanom dijelu nije pravilna.

Predmet pobijanja u ovom revizionom postupku je drugostepena odluka u dijelu kojim je djelimičnim uvažavanjem žalbe tuženog odlučeno o tužbenom zahtjevu tužioca, dok odluka o protivtužbenom zahtjevu nije pobijana u ovom revizionom postupku.

Nije sporno da na ročište za glavnu raspravu kod prvostepenog suda zakazano za dan 16.11.2018. godine nije pristupio zakonski zastupnik tužioca, da je bio uredno obavješten o održavanju istog, da tuženi nije želio da se upusti u raspravljanje o tužbenom zahtjevu, te je prvostepeni sud donio na zapisnik Rješenje kojim se tužba smatra povučenom (a kasnije i izradio pismeni otpravak tog rješenja). U spisu se nalazi službena zabilješka sudije, potpisana i od strane zakonskog zastupnika tužioca, da je tog dana u 13:00 sati u sud pristupio zakonski zastupnik tužioca P.A., koji je istakao da zbog kvara na automobilu Opštine R. nije mogao pristupiti na ročište, te je predložio da sud iz objektivnih razloga vrati predmet u pređašnje stanje i ponovo zakaže nastavak ročišta za glavnu raspravu, da je sud naložio zakonskom zastupniku tužioca da u roku od 8 dana dostavi dokaz o opravdanosti izostanka, da su u tom roku od strane tužioca dostavljeni radni nalog broj ... A.s.Ć.F., poreska faktura broj: ... od 16.11.2018. godine A.s.Ć.F. i fiskalni račun A.s.Ć.F. od 16.11.2018. godine izdat u 20:46 minuta.

Odredbom člana 328. stav 1. ZPP je propisano da ako stranka propusti ročište ili rok za preduzimanje neke radnje u postupku i usljed toga izgubi pravo na preduzimanje te radnje, sud će toj stranci na njen prijedlog dozvoliti da naknadno izvrši tu radnju (povraćaj u pređašnje stanje), ako ocjeni da je do propuštanja došlo usljed opravdanih razloga koji se nisu mogli predvidjeti niti izbjeći.

Opravdan razlog propuštanja spada u pravne standarde koji se ispituju u svakom konkretnom slučaju. Potrebno je da stranka propustila rok ili ročište dokaže postojanje takvog opravdanog razloga koji ju je spriječio u preduzimanju radnje koji ima karakter nepredvidivosti i neizbježnosti. Uslov je da stranka nastupanje opravdanog razloga nije mogla predvidjeti niti izbjeći.

Tužilac je tvrdio da njegov zakonski zastupnik na ročište za glavnu raspravu zakazano za dan 16.11.2018. godine u 11,00 sati, o kome je bio uredno obavješten, nije mogao pristupiti iz opravdanih razloga, zbog kvara na automobilu Opštine R., kojim je krenuo na ročište, o čemu je obavijestio sud nakon što je tog istog dana u 13:00 sati došao u sud, predložio da se dozvoli povraćaj u pređašnje stanje, te dostavio dokaze za svoje tvrdnje da je zbog kvara službenog automobila, koji je dat na popravku tog dana ročište propustio.

Tuženi je na ročištu povodom prijedloga za povraćaj u pređašnje stanje osporavao opravdanost razloga propuštanja tužioca, navodeći nedostatke dokumentacije, prije svega da je poreska faktura fiktivni dokument jer nije navedeno kome je vozilo „dotjerano“, ko je preuzeo vozilo i kada, da se ova vrsta kvara mogla osjetiti najmanje 30 dana ranije i da je tužilac imao vremena da uvidi kvar i mogao uzeti drugo vozilo, da mu je vlasnik servisa rekao da je potpisao fiktivno poresku fakturu i nalog i da ne zna o čemu se radi, te da je protiv vlasnika servisa podnio krivičnu prijavu nadležnom tužilaštvu.

Po ocjeni ovog suda, osnovano se revizijom ukazuje na povrede odredaba parničnog postupka od strane drugostepenog suda, te da obrazloženje drugostepene odluke u pobijanom dijelu ne sadrži razloge u pogledu zaključka suda da nisu ispunjeni uslovi za povraćaj u pređašnje stanje.

Drugostepeni sud, zauzimajući stav da razlozi tužioca za propuštanje ročišta nisu opravdani, nije dao pravnu ocjenu dokaza tužioca koji postoje u spisu, koji su izdati od ovlaštenog servisa, niti ih je ocijenio sa dovoljnom pažnjom, jer se iz razloga drugostepene odluke ne vidi zašto ti dokazi nisu valjani sa aspekta odredbe člana 328. ZPP.

Naime, drugostepeni sud zaključuje da se fiskalni račun razlikuje od poreskog računa i radnog naloga, ali nije naveo u čemu se razlikuju, zatim nalazi da u radnom nalogu nema podataka koje vozilo je uzeto na popravku, mada je u istom navedeno da je dana 16.11.2018. godine A.s.Ć.F. predato na popravku službeno vozilo Opštine R. ..., reg. oznaka ..., te navedeni potrebni dijelovi za popravku.

Takođe drugostepeni sud ne daje razloge za zaključak da je radno vrijeme servisa od 09,00 do 18,00 časova, te ne obrazlaže zašto je činjenica kada je vozilo popravljeno i preuzeto (koje nalazi u tome da je fiskalni račun izdat u 20,46 sati, da se ne vidi ko je vozilo preuzeo sa popravke i preuzeo disk), važne sa aspekta

opravdanosti razloga propuštanja tužioca propisanih odredbom člana 328. ZPP, te da li je tužilac dokazao da je tog dana zbog kvara na automobilu propustio ročište i da li je to propuštanje opravdano u smislu uslova iz člana 328. ZPP.

Pored navedenog, valja ukazati i na slijedeće: prijedlog za povraćaj u predašnje stanje tužilac je podnio prvostepenom sudu, budući da se shodno odredbi član 329. stav 1. ZPP prijedlog podnosi sudu kod koga je trebalo izvršiti propuštenu radnju, pa je prvostepeni sud i odlučio o prijedlogu tako što ga je usvojio, ukinuo rješenje kojim se tužba smatra povučenom i vratio parnicu u stanje u kome se nalazila prije propuštanja (član 328. stav 2. ZPP). Tuženi je odluku prvostepenog suda po prijedlogu za povraćaj u predašnje stanje pobijao u okviru žalbe na odluku o glavnoj stvari, budući da protiv rješenja kojim se usvaja prijedlog za povraćaj u predašnje stanje nije dozvoljena posebna žalba (član 333. stav 1. ZPP).

Zbog toga drugostepeni sud, kada odlučuje o žalbi stranke na odluku o glavnoj stvari, u kojoj se pobija i odluka o dozvoljavanju povraćaja u predašnje stanje, čak i kada nađe da nije pravilna ta odluka prvostepenog suda, može samo ukinuti prvostepenu presudu i predmet vratiti prvostepenom sudu da o prijedlogu ponovo odluči, a ne može ukidati rješenje o dozvoljavanju povraćaja u predašnje stanje i sam odlučiti o tom prijedlogu, pa tako ni ostavljati na snazi rješenje koje je prvostepeni sud ukinuo - kojim se tužba smatra povučenom, koje donosi prvostepeni sud zavisno od toga da li je prijedlog osnovan ili ne.

Kako je drugostepeni sud zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešnog pravnog pristupa u rješavanju ove pravne stvari, propustio utvrditi odlučne činjenice koje su od značaja za presuđenje, valjalo je drugostepenu presudu ukinuti u pobijanom dijelu na temelju odredbe člana 250. stav 2. ZPP, kao i odluku o troškovima postupka na osnovu odredbe člana 397. stav 3. ZPP i predmet u tom dijelu vratiti drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

U ponovnom postupku drugostepeni sud će, imajući u vidu razloge navedene u ovom rješenju, pravilnom primjenom materijalnog i procesnog prava, u ukinutom dijelu donijeti na zakonu zasnovanu odluku, za koju će dati jasne i logične razloge.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić